

M

MÀSTER EN

Planificació, Intervenció i Gestió Sostenible del Medi Rural

*MSc in Planning, Design and
Sustainable Management of
the Rural Environment*

SETEMBRE 2013 - JUNY 2015

UVIC

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya
Escola Sert **COAC**

CENTRE TECNOLÒGIC
FORESTAL DE CATALUNYA

S'està estructurant un nou corrent de pensament respecte de l'ordenació del territori que, sense impedir l'activitat econòmica i la competitivitat empresarial, aposta de manera decidida per nous models d'ordenació i d'ocupació de sòl més sostenibles. En aquest marc conceptual cal tenir en compte que el territori, entès com un tot –de la ciutat, al camp i als espais naturals no humanitzats– no és un “rebot infinit” que està a la lliure disposició del procés d'urbanització. I tampoc es pot entendre com un conjunt d'espais inconnexos inclosos dins d'unes determinades fronteres administratives. Cal entendre'l com un bé comú, que sobrepassa les generacions i cadascuna de les diferents realitats administratives (municipi, sistema urbà, comarca, regió), i com a subjecte mereixedor d'un rol propi en el context de planificació territorial i local. Tot això porta a la necessitat d'establir i definir una nova manera de procedir des de la planificació territorial i urbanística.

Aquest Màster s'ofereix amb l'objectiu de formar especialistes en la planificació i gestió sostenible del medi rural amb una visió multidisciplinària dels diferents àmbits d'estudi del territori. Per aquest motiu, el Màster que es presenta s'estructura en un primer bloc de diagnòstic, un segon de planificació i un tercer d'intervenció i gestió. Un element destacable del Màster és el cas d'estudi que consisteix en la realització d'un projecte aplicat de planificació integrada d'un àmbit rural de Catalunya, que servirà per al desenvolupament futur d'aquest territori.

OBJECTIUS

1. Avaluar les capacitats i potencialitats que té el medi rural de cara a sostenir un determinat desenvolupament social i econòmic sense que posi en risc ni la matriu territorial, ni els processos ecològics, ni els valors naturals detectats.
2. Saber identificar els valors i externalitats ecològiques, productives, patrimonials i del paisatge que té un determinat territori.
3. Conèixer les bases pràctiques per aplicar un ampli ventall de mètodes i instruments per a la planificació i gestió sostenible del medi rural per part d'agents públics, privats i de la societat civil.
4. Saber com garantir la gestió sostenible del territori afavorint la protecció i millora dels espais agrícoles, forestals, fluvials i litorals, així com les funcions ecològiques i paisatgístiques.
5. Facilitar als participants els coneixements i les eines per a la presa de decisions en la planificació i intervenció sostenible del medi rural.
6. Assolir les habilitats necessàries per liderar i dialogar en equips interdisciplinaris de treball dins del medi rural.

PLA D'ESTUDIS

El Màster s'estructura en 13 mòduls distribuïts en 5 blocs durant dos cursos acadèmics.

1r any: 60 ECTS

Bloc I. ANÀLISI I DIAGNOSI DEL MEDI RURAL (10 ECTS)

S'estudien les variables que han de permetre identificar quina és la matriu territorial i ecològica i identificar-ne els valors i externalitats ecològiques, productives, patrimonials i del paisatge que té un determinat territori. S'aprendrà a fer una diagnosi de les possibles patologies d'un territori i les causes que les ocasionen. En aquest primer bloc s'abordarà el tema de participació ciutadana que es contemplarà al llarg de tot el Màster.

Mòdul 1. Concepte de territori (2 ECTS)

Conceptes i components del medi rural. Marc legislatiu en el planejament i en la gestió del medi rural. Polítiques Ambientals.

Mòdul 2. La participació ciutadana: informar, comunicar i participar (2 ECTS)

Mòdul 3. Components naturals del medi rural (3 ECTS)
Recursos naturals: aigua, sol, clima. Biodiversitat. Sistemes agrícoles, forestals, fluvials i litorals. Paisatge.

Mòdul 4. Components construïts del medi rural (3 ECTS)

Espais híbrids i barreres arquitectòniques. Natura i cultura, història i noves aproximacions al projecte de paisatge. Models territorials.

Bloc II. PLANIFICACIÓ DEL MEDI RURAL (10 ECTS)

S'avalua la capacitat de càrrega i la capacitat d'acollida que té el territori de cara a sostenir un determinat desenvolupament social i econòmic. En aquest apartat es desenvoluparan també els aspectes d'economia verda i emprenedoria rural.

Mòdul 5. Estratègies de planificació (4 ECTS)

La nova estratègia de planificació. El desenvolupament del Pla. Caracterització de l'àmbit territorial i anàlisi de la incidència de planificació territorial i urbanística. Estudis de primer nivell. Estudis de segon nivell. Anàlisi comparativa. Normativa del sol no urbanitzable. Proposta d'ordenació. Instruments de planejament territorial i urbanístic. Instruments de planificació dels espais agrícoles, forestals, aquàtics continentals i litorals. Estratègies d'integració paisatgística dels

elements del medi rural. Estratègies d'integració dels riscos naturals.

Mòdul 6. Estratègies de transformació del territori i gestió del canvi (4 ECTS)

Desurbanització d'elements construïts. Restauració ecològica. Reactivació funcional i econòmica d'elements construïts d'alt valor afegit. Reordenació de sistemes i activitats en el medi rural.

Mòdul 7. Economia verda i emprenedoria rural (2 ECTS)

Economia verda en el medi rural i natural: concepte i tipus d'activitat econòmica verda. L'emprenedoria al medi rural: emprenedor de negoci i emprenedor social. Aportació de l'economia verda i l'emprenedoria a la gestió del medi rural i natural. Criteris d'implantació i explotació de recursos naturals i energètics. Criteris d'implantació d'activitats vinculades a l'entorn.

Bloc III. INTERVENCIÓ I GESTIÓ EN EL MEDI RURAL (12 ECTS)

S'analitzen les eines i els instruments necessaris per a la gestió del medi rural i natural i per dur a terme els processos de deconstrucció, construcció i restauració ecològica que han de permetre implantar l'estratègia de desenvolupament que s'ha definit en la proposta d'ordenació de l'àmbit estudiat.

Mòdul 8. Gestió del medi natural (6 ECTS)

Introducció a la gestió del medi natural: planificació i gestió adaptativa davant el canvi. Gestió dels recursos geològics i hidrològics. Gestió de la biodiversitat. Gestió dels ecosistemes forestals. Gestió dels espais agrícoles. Gestió dels ecosistemes aquàtics. Gestió d'espais naturals protegits. La Custòdia del territori. Projectes de prevenció de riscos naturals i de restauració ecològica.

Mòdul 9: Intervenció en el medi rural construït (6 ECTS)

Projectes de paisatge i recuperació de l'entorn natural. Projectes de millora d'estructures i infraestructures en el medi rural. Projectes de noves activitats i elements singulars.

Bloc IV. ESTUDI DE CASOS PRÀCTICS I PROJECTE (28 ECTS)

Se centra, per una banda, en el coneixement d'eines i instruments metodològics per a l'anàlisi, la planificació i la gestió del territori. I per altra banda, es portarà a terme l'estudi de diversos casos pràctics a més de l'estudi detallat d'un cas concret on es prendrà com a centre d'interès un determinat territori sobre el qual s'aniran desenvolupant i aplicant els diferents conceptes teòrics d'anàlisi, planificació i intervenció.

Mòdul 10. Eines i instruments metodològics (4 ECTS)

Eines per a la recerca científica aplicada a la gestió del territori: geologia, hidrologia, flora, fauna, sistemes ecològics. Eines per a la planificació del medi agrícola, forestal, aquàtic continental i litoral. Eines per a l'anàlisi territorial: cartografia, SIG, teledetecció. Modelització de la planificació territorial: modelització de sistemes dinàmics, modelització espacial integrada. Planificació sistemàtica i eficient a partir dels resultats de la modelització. Gestió adaptativa i processos participatius per a la presa de decisions en la planificació territorial.

Mòdul 11. Estudi de casos pràctics (12 ECTS)

Sortides de camp pluridisciplinàries amb la presentació de diferents realitats territorials del medi rural.

Mòdul 12. Cas d'estudi i projecte de planificació integrada (12 ECTS)

Es prendrà com a centre d'interès o fil conductor un territori determinat de la geografia catalana, que servirà de cas d'estudi per a la realització d'un projecte aplicat de planificació integrada en què s'aplicaran els continguts desenvolupats en els mòduls de diagnòstic, intervenció i gestió en el medi rural.

2n any: 30 ECTS

Bloc V. TREBALL FINAL DE MÀSTER (30 ECTS)

Mòdul 13. Treball Final de Màster (30 ECTS)

Realització, presentació i defensa del Treball Final de Màster que es podrà realitzar en empreses, entitats o institucions relacionades amb l'anàlisi, planificació i gestió del territori.

EMPREDORIA

Els alumnes del Màster podran comptar amb l'assessorament personalitzat per part de la Unitat d'Emprenedoria de la Universitat de Vic per al desenvolupament d'un projecte empresarial i/o la millora de la seva capacitat emprenedora.

PROFESSORAT

Cada sessió del Màster comptarà amb el professorat especialitzat de cada àmbit. Hi participaran professionals especialitzats en la planificació, la intervenció i la gestió del territori i professors amb experiència en recerca i docència universitària.

METODOLOGIA

El Màster es portarà a terme mitjançant sessions presencials i sessions de treball dirigit que es desenvoluparan en sessions de cap de setmana. Hi haurà sessions de teoria, sortides per conèixer diferents realitats territorials de l'àmbit rural (casos pràctics) i hi haurà dues setmanes intensives de pràctiques al camp per treballar el cas d'estudi *in situ* en el territori.

Durant el primer any es realitzaran:

- Sessions teòriques en cap de setmana, divendres tarda i dissabte tot el dia.
- Sortides de pràctiques per conèixer i estudiar diferents casos pràctics. Algunes sessions es faran durant el cap de setmana complet.
- Dues setmanes de pràctiques intensives, on es treballarà el cas d'estudi *in situ* en el territori.

Durant el primer any, del total d'hores presencials, al voltant del 40% es dedicaran a desenvolupar els continguts teòrics, i prop d'un 60% es destinaran a les sortides dels casos pràctics i al cas d'estudi.

En el segon any l'estudiant realitzarà el treball final de màster i hi haurà 2 sessions presencials en cap de setmana per a la presentació dels treballs final de màster.

ACCÉS

El Màster va dirigit als graduats en Biologia, Ciències Ambientals, Enginyeria Forestal, Enginyeria Agrícola, Geografia, Arquitectura, Dret, Economia, Ciències Socials i altres disciplines que vulguin introduir-se en el coneixement, les eines, els instruments i les habilitats necessàries per participar en el procés de presa de decisió de l'ordenació, la planificació, la intervenció i la gestió del medi rural.

També va dirigit a professionals en actiu, tant de l'administració pública com d'enginyeries i despatxos professionals i d'altres entitats que estiguin interessats en els processos de planificació, ordenació, intervenció i gestió del medi rural mitjançant la seva especialització en la nova figura de *rural planner*, i en els processos de deconstrucció i construcció que se'n derivin.

Per accedir als estudis cal estar en possessió d'una titulació universitària. En alguns casos, prèvia entrevista amb el coordinador, podran sol·licitar l'accés al programa formatiu persones sense titulació que acreditin una experiència professional. Un cop completat el programa obtindran un certificat d'extensió universitària.

INFORMACIÓ GENERAL

Durada: 90 ECTS

Període: setembre 2013 – juny 2015

Curs 2013-2014:

20, 21 de setembre de 2013
4, 5, 18 d'octubre de 2013
19, 20 d'octubre de 2013 (sortida: cas pràctic)
8, 9 de novembre de 2013
Del 25 al 29 de novembre de 2013
(pràctiques: cas d'estudi *in-situ*)*
13, 14 de desembre de 2013
10, 11, 24 de gener de 2014
25 de gener de 2014 (sortida: cas pràctic)
7, 8, 21 de febrer de 2014
22 de febrer de 2014 (sortida: cas pràctic)
7, 8, 9 de març de 2014 (sortida: cas pràctic)
21, 22 de març de 2014

Del 31 de març al 4 d'abril de 2014
(pràctiques: cas d'estudi *in-situ*)*
25, 26 d'abril de 2014
9 de maig de 2014
10 i 11 de maig de 2014 (sortida: cas pràctic)
23, 24 de maig de 2014
13 de juny de 2014
14, 15 de juny de 2014 (sortida: cas pràctic)
27, 28 de juny de 2014

*Pràctiques intensives durant una setmana, de dilluns a divendres, en una localitat de Catalunya

Curs 2014-2015:

Elaboració del Treball Final de Màster

Horari:

Divendres de 17 a 21h i dissabtes de 9 a 18h.

Cas d'estudi: Dues setmanes intensives, de dilluns a divendres, una al primer semestre i l'altra al segon en una zona de Catalunya.

Lloc de realització: Universitat de Vic

L'organització es reserva el dret de suspendre el programa si no s'arriba al nombre mínim d'inscrits

PERFIL PROFESSIONAL

El Màster prepara professionals relacionats amb els següents àmbits de treball:

- Empreses dedicades a la gestió del medi ambient o ordenació territorial.
- Entitats i organitzacions privades de conservació i gestió del medi rural, entitats de custòdia o empenedoria rural.
- Administracions públiques, empreses i institucions vinculades a la planificació i gestió del territori.
- Suport a grans empreses, corporacions i administracions públiques en el disseny i la presa de decisions en organitzacions i planificacions territorials i de recursos.
- Empreses dedicades al sector de l'energia i de les infraestructures de comunicació.
- Carrera investigadora en universitats i en instituts o centres de recerca.

TÍTOL

Màster en Planificació, Intervenció i Gestió Sostenible del Medi Rural (títol propi) (MSc in Planning, Design and Sustainable Management of the Rural Environment)

COORDINACIÓ

Carme Casas (carme.casas@uvic.cat)

INFORMACIÓ I MATRÍCULES

Universitat de Vic

Secretaria de Formació Continuada
Campus de Miramarges. Edifici F
C. Sagrada Família, 7. 08500 Vic
Tel. 93 881 55 16
sfc@uvic.cat - www.uvic.cat/aulal3

Universitat de Vic

Secretaria de Formació Continuada

Campus Miramarges, Edifici F

C/ Sagrada Família, 7. 08500 Vic

Tel. 93 881 55 16

Fax. 93 881 55 21

sfc@uvic.cat

www.uvic.cat/aulaL3

Hi col·laboren:

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

Institut Català
de l'Economia Verda

Observatori del Paisatge

xct

xarxa de custòdia del territori

**MUSEU
DEL TER**

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA
Centre d'Estudis
dels Rius Mediterranis